

Nāvēssods Eiropā un pasaulē: svarīgākie fakti

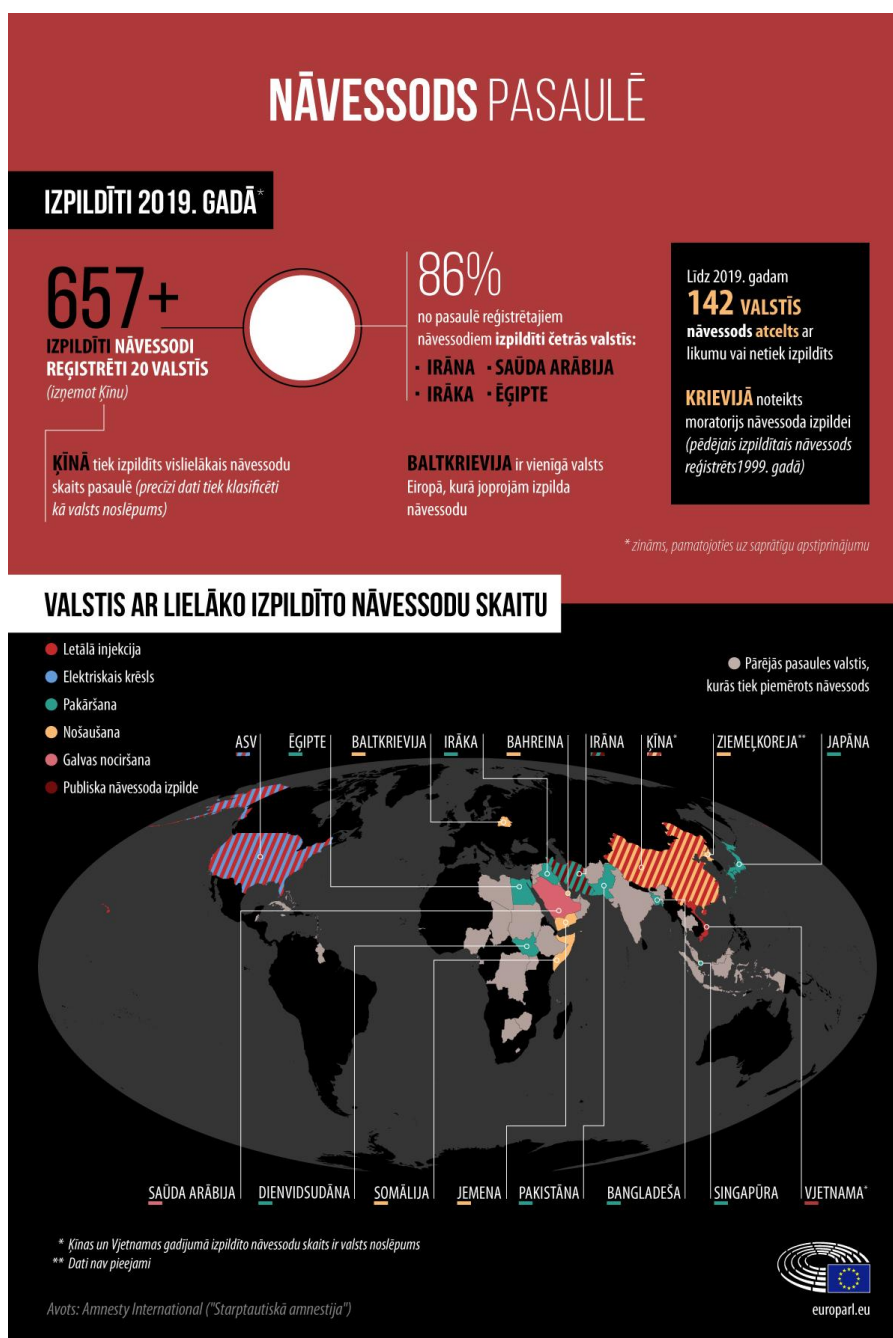
Eiropas Parlaments stingri iestājas pret nāvēssoda piemērošanu jebkādos apstākļos un cīnās par nāvēssoda vispārēju atcelšanu visā pasaulē. Izpildīto nāvēssodu statistika - infografikās.

Augstākais soda mērs: fakti un skaitļi

2019. gada dati liecina, ka 142 pasaules valstis ir atcēlušas nāvēssodu juridiski vai praksē, bet vēl ir 56 valstis, kas praksē joprojām saglabājušas nāvēssodu kā soda veidu. 20 valstīs (izņemot Ķīnu, kur, pēc aplēsēm, ir izpildīti tūkstošiem nāvēssodu, bet dati noslepenoti) tika reģistrēti vismaz 657 izpildīti nāvēssodi, un vairāk nekā 25 000 cilvēku pasaulē gaida nāvēssoda izpildi. Izpildīto nāvēssodu skaits 2019. gadā bija viszemākais rādītājs vismaz desmit gadu laikā, samazinoties no 690 2018. gadā un 993 2017. gadā.

Aptuveni 86% no visiem reģistrētajiem nāvēssodiem 2019. gadā izpildīti četrās valstīs - Irāna, Saūda Arābija, Irāka un Ēģipte. Precīzi dati par Ķīnā izpildītajiem nāvēssodiem nav pieejami, jo šie dati ir valsts noslēpums. (Avots: [Starptautiskā Amnestija /Amnesty International](#))

Āzijas valstīs, Arābu pasaulē un ASV pastāv stingra pretestība nāvēssoda atcelšanai. Tikmēr četras piektdaļās no 55 Āfrikas valstīm nāvēssods ir atcelts vai uz tā izpildi ieviests moratorijs.

Nāvessods pasaulē.

Kā ES cīnās pret nāvessodu

Saskaņā ar [Eiropas Cilvēktiesību konvenciju](#), visas ES valstis ir atcēlušas nāvessodu kā soda veidu. Eiropas Savienībai ir viennozīmīgi stingra nostāja, aizstāvot cilvēktiesības, un tā ir

pasaules līdere cīņā pret nāvessodu un piešķir visvairāk līdzekļu noteiktam mērķim, lai pārliecinātu valstis atcelt nāvessodu visā pasaulē.

ES cīnās par nāvessoda atcelšanu vairākos veidos:

- aizliedz tādu preču tirdzniecību, ko varētu izmantot spīdināšanai un nāvessoda izpildei;
- izmanto tirdzniecības politiku, lai veicinātu cilvēktiesību ievērošanu;
- atbalsta pilsoniskās sabiedrības organizāciju darbību, kas veicina informētību, dokumentē un uzrauga situāciju praktizējošās valstīs;
- kā pastāvīgs novērotājs ANO, ES stingri atbalsta visas darbības, lai izbeigtu nāvessoda izpildi;
- Parlaments rīko publiskas debates un pieņem rezolūcijas, nosodot to valstu rīcību, kuras joprojām izpilda nāvessodu. 2015. gadā pieņemtajā rezolūcijā par nāvessoda atcelšanu Parlaments nosodīja nāvessoda piespriešanu par reliģisko pārliecību, seksuālo orientāciju, laulības pārkāpšanu vai nāvessoda izmantošanu cīņā ar politisko opozīciju.

Baltkrievija ir vienīgā valsts Eiropas kontinentā, kas turpina piespriet un izpildīt nāvessodu. Krievijā moratoriju nāvessodam ieviesa 1996. gadā.

.....

" Nāvessods ir visapzinātākā slepkavība no visām slepkavībām. "

Albērs Kamī (Albert Camus)

.....

NĀVESSODA ATCEĻŠANA ES VALSTĪS

PĒDĒJĀ NĀVESSODA IZPILDES DATUMS

Portugāle - 1849. gads

Zviedrija - 1910. gads

Malta - 1943. gads

Somija - 1944. gads

Itālija - 1947. gads

Luksemburga - 1949. gads

Austrija, Beļģija, Dānija - 1950. gads

Nīderlande - 1952. gads

Īrija - 1954. gads

Kipra - 1962. gads

Apvienotā Karaliste - 1964. gads

Grieķija - 1972. gads

Spānija - 1975. gads

Francija - 1977. gads

Horvātija - 1987. gads

Ungārija, Polija - 1988. gads

Bulgārija, Rumānija - 1989. gads

Igaunija - 1991. gads

Lietuva - 1995. gads

Latvija - 1996. gads

Dati nav pieejami:

Čehijas Republika

Vācija

Slovākija

Slovēnija

Avots: Amnesty International ("Starptautiskā amnestija")

NĀVESSODA PILNĪGA ATCEĻŠANA PAR VISIEM NOZIEGUMIEM

(nāvešods atcelts visiem noziegumiem, izņemot tos, kas izdarīti likumā paredzētos īpašos apstākļos, piemēram, kara laikā izdarītie noziegumi)*

1940

1950

1960

1970

1980

1990

2000

2010

1968. gads - Austrija (1950. gads*)

1972. gads - Somija (1949. gads*), Zviedrija (1921. gads*)

1976. gads - Portugāle (1867. gads*)

1978. gads - Dānija (1933. gads*)

1979. gads - Luksemburga

1981. gads - Francija

1982. gads - Nīderlande (1870. gads*)

1987. gads - Vācija

1989. gads - Rumānija, Slovēnija

1990. gads - Horvātija, Čehija, Ungārija, Īrija, Slovākija

1994. gads - Itālija (1947. gads*)

1995. gads - Spānija (1978. gads*)

1996. gads - Beļģija

1997. gads - Polija

1998. gads - Bulgārija, Igaunija, Lietuva,

Apvienotā Karaliste (1973. gads*)

2000 - Malta (1971. gads*)

2002 - Kipra (1983. gads*)

2004 - Grieķija (1993. gads*)

2012 - Latvija (1999. gads*)

Eiropas Savienība: nāvešoda atcelšana ES valstīs.

Papildu informācija

[Eiropas Parlamenta izpētes dienesta brīfings: Nāvessods un ES cīņa pret to](#)
[Eiropas Parlamenta izpētes dienesta brīfings: Vispārējā cilvēktiesību deklarāciju un tās ietekme uz Eiropas Savienību](#)
[EP Multimediju centrs](#)